

Ista sunt prouerbia communia

[blanco pagina]

In cipiunt *proverbia feriosa* [*les: seriosa*] in theuthonico primo: *deinde in latino sibi inuicem consonancia iudicio colligentis pulcher rima ac in hominum colloquijs communia*

[A] Chter rugghe leertmen best kennen

Dicitur absente me quod non me residente

Achter raets en ghebrac nye man

Scit vir consilia centum post facta dolenda:

Als die dranc comt so is die reden wt

Quando venit potus cessat sermo quasi totus

Als die paerden vol sijn so truren sy

Stat equus et curat cibus illum quando saturat

Als die buyck vol es so es dat hoeft blide

Tunc caput est letum dape corpus quando repletum.

Als die buyck op gaet so breeckt dat speelden wt

Quando tumet venter produntur facta latenter

Als die anxt meest es. so es goods hulpe alder naest

Quando timor maior tunc deus est propior

Auxilium cristi venit ad nos tempore tristi

Als eenen wast sijn goet wast hem sinen moet

*Dum quis ditatur animo floresse [*les: animosior esse*] probatur*

Als die reghen comt so es die snee verderft

Ymber quando cadit nix deperit et cito vadit

Als hoeren scelden brecht die scande wt

Turpia culparum produntur lite putarum

Als hoeren spinnen is die neeringhe cranck

Filat quando puta questus malus est ita puta

Als men den kaerle bidt dan weyghert hy meer.

Villicus ingratus elatus fit rogitatus

Al verloren datmen den onbekenden doet

Ingrato quid agis hoc semper et vndique perdis

Al liecht die mont thert en liecht niet

Cor non nugatur licet os mendacia fatur.

Als tkint verdroncken es so stoptmen den put

Sero fugatur aqua submersus erat puer aqua.

Als die oude hont bast so salmen wt sien

a ij

Latrans *amosus* foris aspice queso molosus.
 Alst wel wil so es men blide
 Omnes letantur dum prosperitate beantur
 Alsmen seit hus so meentmeen [*lees*: meentmen] al die hoender
 Hus dum clamatur gallus gallina notatur
 Als ment gode op gheeft so ist wel half verloren
 Christo *quando* datur res spes bona *tunc* tribulatur
 Als tspel best es so salment laten.
 Optimus est quando ludus non ludere mando
 Als deen hand dander dwaet so synse beyde schone
 Palme quando lauant mutuo se mutuo mundant
Atraque [*lees*: *utraque*] mundantur [*lees*: *mundatur*] reliqua dum palma
 lauatur:
 Als ghewelt comt so es dat recht doot
 Tunc ius calcatur violencia cum dominatur
 Als die spise mindert so meerdert den hongher
 Dum cibus abscedit fama nouella redit
 Als die catte iongen heeft so muyst si wel
 Cattus habens plures iuuenes capit *vndique* mures:
 Alst yser heet es so salment smeden
 Ferrum quando calet cudere *quisque* valet
 Aleert gras ghewast soe es die henxt doot
 Tunc *mortem* [*lees*: *moriatur*] *mannus* dum *gramina* *protrahit* annus
 Alst wel wil so es hem goet te helpen
 Dum bene wlt facile quit homo succurrere *cuique*
 Als die oude koyen bijsenso clappen hem die clauwen
 Post sene cursante vacca sonat vngis et ante
 Dum trotant vacce veteres sonat vngula *queque*
 Als die zwaluwen wechvliegauen [*lees*: wechvliegen] so bliuen ons die
 muschen.
 Pascere sub tecto remanente recedit hyrundo
 Alst werck ghedaen es so es die knape onweert
 Verna fit ingratus dum mox opus est operatus
 Als een wolf den anderen eet so es hongher inden woude
 Quando lupum lupula vorit [*lees*: vorat] esurit *vndique* silua
 Alst wel wil so calft die osse
 Dum bene wlt vitulat bos sic gens *vndique* famat
 Alst hoeft zweert droeuen al die leden

[a ij v]

Cum doleo capite tunc membra dolent mea *queque*
 Alsmen den hont slaen wilt so heeft hi leer gheten
 Qui catulum cedit coreum fert ipse comedit
 Alst alder werelt verdriet verdrietet gode
 Post tedet *christum* mundum dum penitet istum
 Alst te houe gheten es so sijn daer ydel vaten
 Quodlibet est vacuum vas post cenam dominorum.
 Also seer screyt hy die na screyt als voere
 Tantum post flentes flent vt sunt ante gementes
 Alst liden mach so salment louen
 Dum quit transire laus hoc debet redimire
 Plus sunt laudanda mediocria quam vicianda
 Also goet is een bye als een hant vol vlieghe
 Muscis plena vola deterior est ape sola
 Alst den herde misgaet misgaet den vee
 Dum male pastori vadit vadit male gregi
 Also een sijn bedde maect mach hi daer op slapen
 Vt strasti lectum super hunc sic vade cubatum
 Also langhe gaet die cruyke te water dat si brect
 Tot reysas ad aquas facit ydria *quot* luit ipsas
 Ad vada tot vadit vrna *quot* ipsa cadit
 Also langhe tardt men den vorsch dat hi pijpt
 Ranula calcatur tantum *quam* vociferatur
 Also langhe roepmen paeschen dat paeschen comt
 Tantum clamatur *quam* pasca venit quod amator
 Also goet coep gaet men tot smeets als tsmekens huys
 Fabrello tantum dabitur fabro scio *quantum*
 Also menich hoeft so menighen sin
 Quolibet in capite viget ingenium speciale
 Also menich lant so menighe zeede
 Dic patrie *quot* sunt harum mores scio tot sunt
 Alle slaghe en raken niet
 Non ledunt *reque* [*lees: neque*] rem tangunt verbera *queque*
 Alle man vriest na sijn clederren
 Algeo plus vestes dum plures sunt scio testes
 Alle cleen beken loepen in die grote

Vndique per montes currunt in flumina fontes
alle riuieren lopen in die zee

Ad mare declius omnis currit cito riuus
alle ambachten smetten

Quodlibet officium lucri pinguedine crassum
al eyer in die panne daer en comen gheen kieken af

Ex frixis ouis pullus nunquam venit vllus:
alle baten helpen al sijn sy cleen

Quamuis sunt modica prosunt tamen omnia lucra
alle vergheten sonde quite

A me nescita peccamina sunt ea quita
alle man es een dief van sijnre neeringhe

[] Quisque suo questu fur sicque tuo simul es tu
alle dinck laet hēm [*lees: hem*] segghen

Queuis res seculi de se fert plurima dici
alle die leeuen en vilden niet eenen wetsteen

Viuens nemo datur per quem cos excoriatur
alle man wat dat deelt schoen.

Da partem cuique vel tu partiris inique.

Diuidit inique nolens partem dare cuique
allinsken lappen leert die hont leer eten

Particulis discit coreum canis esse quod id scit
allinsken haren wort de man cael

Nunc ruit hic post hic pilus et caluus fit homo sic
Allinsken eenen vangmense alle

Singula raptentur sic omnia fine tenentur
alle ding es een wile

Stant modica puncta mundana negocia cuncta
also goet gheseyt als ghesonghen

[] Applaudo dictis cantandis sepe relictis
alder liede vrient is alder lieder lieden sot

Stultus cunctorum fit quiuis amicus eorum:
alte veel en es niet ghenoech

Non satis est nimium nam venit in vicium
al viseuse sonder ghelt

Laudatur nummus quasi rex super omnia summus

[a iij v]

aen waen en bindt men gheen peerde vast
Firmiter ad dubium scit nemo ligare caballum.
anxt ende vreesse doen den ouden lopen
Si timor in mente currit vetus ipse repente.
armoede maect onscamel liede
Ex veteri more pauper caret ipse pudore
armoede zuect nauwen list
Paupertas cautas querit vbique vias
arme lieden driuen arme voere
Pauper pauperiem per totum sustinet orbem:
arme lieden en sellen niet lecker sijn
Os rude porcorum sit egeno non dominorum
arm man lecker en heeft sinen wille niet.
Esurit *atque* sitit pauper qui lauta requirit
arme lieden coken dunnen bry
Pauperis est gentis tenuis puls farre carentis.
arbeyt wint dat vier vten steen
Ignis de lapide surgit mediante labore.
also veel caluer comen huden te merct als ouder koyen.
Pelles quot pecorum venduntur tot vitulorum
alle swarken en reghenen niet
Non stillant omnes quas cernis in aere nubes:
also langhe eetmen wit broot datmens bruynen begheert
Fit *quod* contemptis peto nigrum panibus albis
alst water ouer die corue gaet salmen tscip osen.
Fundo stans vnda iacitur de mane [*lees*: nave] profunda
als die musche nestelen wilt zuect si veel holen
Nidificans caueas wlt passer visere multas
als men den sack ontbint so sietmen wat daer in es:
Contentum scitur saccus dum post aperitur
als den sack comt worpmen den budrl [*lees*: budel] achter die kiste
Bursula calcatur dum grandis bursa paratur
als die meester comt heuet meesterken ghedaen
Eicitur magno paruus veniente magistro
also veel te quader dat die bruyt scorf is ende luttel heeft
Pauper et absque pilis tento [*lees*: tanto] plus sponsula vilis
[a iij r]

Also wee wort den naghel als den gate
 Penam consimilem tolerant clavis atque foramen
 als die waghen inden sloot is so sijnder vele woerden
 Dum currus stat aqua resonant tunc plurima verba
 also qualic varen si diet tappen als diet drincken.
 Hic trahit ille bibit simul ac vterque peribit.
 Also en quam die catte aen den baeck niet
 Non comedet lardum sic cattus vt estimat ipsum.
 als die hont dbeen heeft so heft hi sinen staert
 Dat dorsum canis os eius quando venit in os
 al niet sonder ghelt
 Est nichil et nichilum sine prompta pecunia totum
 Als die pere rijp es valt si vanden boem
 Dum sunt matura pira sunt breuiter ruitura
 alle vrucht smaect na haren boem
 Arbor naturam dat fructibus atque figuram
 al es die kerke groot die pape singhet dat hi kan
 Non canit in templo nisi quod scit presbiter amplo.
 als men tverken biet sal den sack reet sijn.
 Saccus erit promptus dum prebetur tibi porcus.
 Dum sus prebetur tunc saccus promptificetur
 als den sac vol es recht hem den tap
 Angulus erigitur in sacco quando refertur
 also goet met beiden beenen inden stock als met eenen
 Nil refert bino fore cippo vel pede solo:
 als ic doot ben is al die werelt doot.
 Dum morior moritur mundus simul et sepelitur
 also wel ist gheluck achter als voer
 Vulgo narrante bona sors est post velut ante.
 alsoen man rijckt so hond hi
 Dum quis ditatur cupidos vultres imitatur
 als die abt terelinghen draecht moghen die monicken dobbelen
 Tessero tunc licite decios abbate ferente
 als die wolf out wort riden hem die crayen
 Cornix sepe lupum non effugit inueteratum
 alle dreyghers en vechten niet

Non omnis pugnat minans qui fortia clamat
 Alsmen den boghe te wijde spant so berst hi gaerne
 Extensus arcus rumpitur hic nimium.
 Also goet es een boeue sittende als staende
 Stans scurro vt [*lees*: ve] sedens est velut equiualins [*lees*: equivalens]
 alsmen den keerle bidt cromt hi sinen hals
 Collum curuatur villanus quando rogatur
 arm man es al om verstemen
 Pauper vitatur miser et vilis reputatur
 also wel barnet een crom hout als een recht
 Eque pars ligni curui recti valet igni
 als die tymmerman spelen gaet en vallen daer gheen spaendere
 Astula nulla cadit dum sector ad ocia vadit
 als tverken droomt so eest van draf
 Somnia pro siliquis sus cernit quando quiescit
 b Eyde es guet god ende sijn moeder.
 [] Ambo boni deus et sua mater quos homo laudet
 bedwonghen eede sijn van gheender weerde
 sunt quasi non facta domino iurata coacta
 Bedwonghen liefde ende gemaecte verwe gaen zaen of
 Decrescit factus color et amor ipse coactus
 becommert man doet selden bate
 Profectum faciunt rarum quos debita stringunt
 beter doot dan vriendeloos
 Tunc mors optetur cum nullus amicus habetur
 beter scheel dan blind
 Luscus prefertur ceco sic vndique fertur
 beter half broot dan gheen
 Non panis nullus sed dimidius valet vllus.
 beter wat dan niet
 Plus valet il quam nil sit procul ergo nihil
 beter een [*lees*: .i.] dan tfy
 Tfy res peiores notat .i. qui sunt meliores
 beter een out sot dan gheen
 Est melius multum veterem quam non fore stultum
 beyden en es niet quite schelden.

[a v r]

Expectans longe non vult dimittere *queque*
blijft der iongher yet der ouder en blijft niet
Forte manet iuuenum quis sed nullus seniorum
gheboden dienst es onwaert.

Dicitur oblatum fore seruitium male gratum
boter maect sueten sin

Mitem nec mirum dat sensum dulce butirum
blyndt man arm man al hadde hi bonte cleder an
Cecus inops dictus *quamuis* varius sit amictus
by nachte sijn alle catten graeu

Quod niger est nocte quiuis cattus latet hoc te
by sinen gheselle kentmen den man

Cognitus in parte sit per socium vir aperte
beter eenen haluen doyer dan een heel schale

Sicut ego noui plus testa pars valet oui
beter eest dat een kint screit dan een out man

Quod fleat est melius puer vnus *quam* vir adultus
beter cleinen toern dan grote scade

Ira breuis melior magnis dampnis vt opinor
beter blicck gheuanghen dan stille gheseten

Pisciculos capere plus approbo *quam* residere
borghen plegen node te ghelden

Soluit pro reliquo iam nemo libenter amicus [*lees: amico*]
begonnens wercks wort ommers ende

Vidimus incepta fore finem laudis adepta
beter es scande beseten dan belopen

Sessio laudatur pre cursu si viciatur
Peius currendo vicium fit *quam* residendo

beter eenen voghel ondert net dan x. in de lucht

Est auis in rethi [*lees: rete*] melior grege *quoque* volanti [*lees: volante*]
Pauca licet certa sunt incertus [*lees: incertis*] meliora.

besucken eest naest

Est vulgi fama docet experientia cuncta
behaluen thert ende die leuer sterct deen ingheweide dander

Preter cor et epar confortat *quodque* suum par
beterende dinghen sijn altoos guet:

[a v v]

Tendens in melius semper ametur opus
 beter oude scult dan oude vee
 Laudantur vetera plus debita *quam* vetus ira:
 beter onbegonnen dan ongheeynt
 Non valet inceptum [*lees*: inceptus] fuerit nisi finis adeptus
 beter camp dan hals ontwe
 Est melius bellum pro collo siue duellum
 besceten coe besceten calf
 Ex vili vacca vilis vitulus generatur
 [C] Atten kinder die muysen ghaerne
 Cattorum nati sunt mures prendere nati
 Cleen ghepac es groot ghemack
 Si tibi paruula res est tibi magna quies
 Cleen ghewin hout den groten hoestoel tsamen
 Conseruat magna parum [*lees*: paruum] lucrum cumulata
 Cleen man coene en es niet dan voetghetrap
 Paruus et elatus vir semper erit pede stratus
 Cleen keetelkens hebben oeren
Quamuis parua lebes fuerit tamen hec habet aures
 Cleen voghelkens hebben cleene nestkens
 Nidificat nidum sibi queuis auicula paruum
 Coken es al cost al en schijntet niet
 Expensas coquere varias solet accumulare
 Cost moet dicke voer die bate gaen
 Qui plus exponit plus lucri sepe reponit
 Corte woerde gheuen eynde
 Expediunt breuia finem donancia verba
 Coelen en wart nyet ghemaect op eenen dach
 Facta die nulla fuit ipsa colonia [*lees*: sancta]
 Non fuit in sola bona luce colonia facta
 Coperen ghelt coperen zielmisse
 Si modicum valet es misse sunt pauca valentes.
 Pro cupreo cupreas nummo lege clerice missas
 Cleen paert cleen dachuaert
 Si tibi paruus equus tunc paruus erit labor eius
 [a vi r]

Aer water gheweest is mach water comen
 d Forsan curret aqua quo quondam currere visa
 Daer goede hoede es daer es goede vrede
 Pax ibi seruatur custodia quo dominatur
 Daer en gaet niet voer weldoen
 Nil melius facere singula facta bene
 Daer den tuyn laechst es daer climtmen ouer
 Sepes calcatur vbi pronior esse videtur
 Sepem vir calcatur ibi plus vbi bassior extat:
 Daer gheen bedwanc en es daer en is gheen eere
 Debet adesse timor vel perit omnis honor:
 Daer dbegrijp nauwe es daer es die vriendscap cleen
 Est vbi [*lees*: ibi] paruus amor vbi tam leuiter reprehendor
 Daer die duuel niet comen en *can* daer sent hi sijn bode
 Preco venit sathane quo non valet ipse venire
 Daert nauwe es moetment nauwe nemen
 Quo stat non late capiatur taliter a te
 Daer een scaep voer gaet volghen dander alle
 Hic primam relique comitantur oues et vbi*que*
 Dach vorst wort dicke iaervorst
 Quando dies vnus differtur sepe fit annus.
 Dat die oghe niet en siet en begheert therte niet
 Non affectatur oculus quod non speculatur.
 Die vten oghen es. is vter herten
 Qui procul est oculis procul est a lumine cordis
 Dat die pape niet en wil nemt die coster gheerne
 Hoc custos recipit *quod* flamen sumere spernit
 Dat een zweert dwinghet dicke dander
 Cum gladio gladius interdum cogitur vnus
 Datmen gode ontrect neemt dicke die duuel
 Demon lucratur a quo deus expoliatur
 Den vuylen valt dat vuyle
 [] Accidit ex merito rerum pars pessima prauo
 Den slapende wolf en loopt gheen scaep inden mont.
 Si dormit lupula non currit in os ouis vlla
 Den naecten es quaet beroeuen

[a vi v]

Nudum priuare graue fit re vel spoliare
 den vlienden salmen volghen
 Qui fugit hic vel ibi solet hoste sequente fugari
 Datmen verre haelt es zuete
 Quod procul affertur hoc dulcius esse refertur
 Daermen tymmert vallen spaender
 Quo carpentatur ibi fragmina quis speculatur
 Daer niet en is daer en rijst niet
 Est vbi res nulla scio *quod* res non cadit vlla.
 daer een man is daer es maer half tale
 Sermo solius est quasi dimidius
 Den eenen kinde geeftmen broot dander laetmen gaen
 Huic puero panis datur alter transit inanis.
 Den lieuen kinde gheeftmen menighen name
 Sepe datur nato varium nomen bene grato
 Dat recht heeft dicwil helpe noot
Quod confortetur ius sepe necesse videtur
 Den ouden salmen eren
 Ante senex iuuenem merito captabit honorem
 Den ouden salmen raets vrighen
 Vti consilio vir amice senum tibi mando
 Den quaetsten werelman gheeftmen die quaetste bijle
 Peior peiori datur ascia nunc operanti
 Der vrienden moeten twee wesen
 Audiui dici duo semper erunt *quod* amici
 Den hexteren es een ey ghestolen
 Res miranda noua pice fur abstulit oua:
 Die beste swemmers verdrincken meest.
 Ende die meeste climmers breken den hals meest:
 Sepe natatores submerguntur meliores
 Sic et scansores [*lees*: scandores] collum frangunt meliores
 Die costelike scepen staen naest der hauen.
 Naues peiores nant stant portu meliores
 Der bede gaet veel inden sack
 Tu petis et rogitto saccus tamen est quasi virgo
 Fert vt plebs fatur saccus quo [*lees*: quod] quisque precatur.

Der saligher bruyt valt den reghen inden schoot
 Felicis sponse germium [*lees: gremium*] perfunditur ymbre
 de bruyt wolde vernaemt sijn *ende* seycte in die kerke
 Sponsa volens nosci defedauit sacra templi
 de kerse die voergaet die licht schone
 Preuia lux scire dat eunti quo valet ire
 die veele ruijnen pleghen dicke te lieghen
 Sepe susurrantes mendacia sunt cumulantes
 die verre loopt ende luttel coopt
 es die wech lanc so berout hem die ganck
 Qui *procul* excurrit et nil mercatur ibidem
 Si via sit longa rediens tristatur hic idem
 die vele clappen lieghen veel
 Sepe loquens multa loquitur mendacia multa
 die lieghen wilt mach wonder segghen
 Qui vult nugari miranda potest noua fari
 den bout vint die meese wel
 Sepe licet parua sit auis perit illa sagitta.
 die weecste heeft dat quaetste vanden reepe
 Inops peiorem restis tenet vndique partem
 die hase wilt altoos weder daer hi gheworpen es
 Vult lepus esse loco semper generatus erat quo
 den boom en valt ten eersten slaghe niet
 Est arbor dura decies ferenda [*lees: ferienda*] casura:
 Arbor per primum queuis non coruit [*lees: corruit*] ictum.
 die scorfste es haest ghebloetreyst
 Vir quem tormentat scabies cito valde cruentat
 die woerden sijn goet vervolghen hem die wercken
 Verbum laudatur dum factum tale sequatur.
 die vracke vrouwe gaet dicke ter kisten
 Ad cistam domina vadit sepissime parca
 die spierinc doet den salm af slaen
 Salmo vilescit nummo dum gobio crescit.
 die tijt is seer cort
Quam breuis est hora que labat absque mora.
 die hongherighe vloe bijt seer

Lendes et pulices plus mordent esurientes
 die spierinck vanct. vanct oeck vische
 Gobio dum capitur tunc piscis captus habetur
 den tijt die lijt
 Transit vt aqua fluens tempus vt [*lees*: et] hora ruens.
 die quade scuwet licht als die duuel tcruce
 Demon ipse crucem fugit et [*lees*: vt] malus vndique lucem.
 die met woluen om gaet moeder na huylen
 Si lupus ipse lare secum debes vlulare.
 deen wolf en bijt den anderen niet
 Quod lupus est lupulum nunquam prius est mihi visum:
 die den duuel ghesceept heeft moeten ouervoeren
 Seruans naue sua sathanam sathanam vehat vltra:
 die van een quade wiue scheyt doet een grote dachuaert
 Linque malam gretam satis [*lees*: facis] altam sicque dietam
 die op quade weghe es pine hem daer wt te comen
 Si quis calle malo fuerit festinet ab illo
 die te haluen keert en doelt al niet
 Non errat totum faciens in calle regressum
 die voerder wil dan sijn paert sitte af ende ga te voete
 Vir pede vadat equus cuius nimis accidiosus.
 die eenen ghec wtseyndt hem comt een dwaes weder.
 Stultus yens mille leucas stultus redit ille
 die alle den lieden den mont sal stoppen behoeft veel meels
 Cunctorum multis eget implens ora farinis
 Ferris [*lees*: Farris] habet multum qui cunctis obstruit ora
 die hem seluen niet en doech en doech niemant anders
 Non valet hic alteri qui malus ipse sibi
 die eyer heeft maect wel dopen
 Testas ouorum faciet bene tentor eorum
 die hem seluen prijst heeft quade ghebueren.
 Sese vicinos iactans habet vndique prauos.
 die hem stelens troest troest hem der galghen.
 Audax furando pendi timet haud aliquando
 die hem seluen ketelen kan lacht als hi wille
 Dum me titilo rideo quando volo

Die den anderen wat gheeft ruct sijns.
 Qui quicquam michi dat de me cum munere curat
 Die mi lief doet beraet mi een sorghe
 Pondus curarum grauat hunc cui fecero carum.
 Die kinder wint muet kinder houden
 Est puer alendus a patre simulque tenendus
 Die vele wenschen waren gaerne rijck
 Credo quod optantes sunt diuicias adamantes
 Die qualic ghereden es sal voer sadelen
 Primo selletur equus qui tardus habetur:
 Die qualic spreec verliest een goet zwighen
 Perdo silere bonum dum loquor ipse malum
 Praua loquens vere perdit silere suaue:
 Die metten goeden omme gaet wort des geerne ghebetert
 Qui conuersatur cum sanctis sanctificatur
 Die voerdeel hebben wilt moet voerdeel doen
 Vis vt honoreris semper probos venereris
 Die biden weghe tymmert heeft vele berechs.
 Mille docent hominem prope callem qui struit idem [*lees: edem*]
 Die nye en viel en dorft nye opstaen
 Qui nunquam cecidit hunc nullus surgere vidit
 Die wat hout heeft wat
 Si seruas quod habes hoc commendat [*lees: commendant*] sapientes
 Die der ghemeynten dient dient eenen quaden here
 Prauo seruit hero qui vulgo seruit iniquo
 Die van dreyghen sterft salmen met dreeten ouerluden.
 Dum minis quis obit pulsans campana culus fit
 Qui moritur minis compulsabitur sibi bombis
 Die met catten iaghet vanct gaerne muysen
 Cum cattis plures venans capit vndique mures
 Die niet en heeft en ontfalt niet.
 Abs re qui vadit res sibi nulla cadit:
 Die niet en heeft wat can hi verliesen
 Perdere quid valeo dum nichil obtineo
 Die eerst ter molen comt sal eerst malen
 Ante molam primo veniens prius hic molet ymo
 [b ij v]

die altoos te vroech waent comen comt dicke te laet

Quem tenet accidia castigat ianua clausa

die peepers goeden tijt heeft pepert sinen pap

Copia qui piperis hoc vescitur ipse polentis

die cropel ende blynde comen al achter:

Cecos cum claudis in fine venire videbis

diet cleen neemt es des groten te bat waert

Dignus erit magno qui parua capit iubilando.

die wel doet sal wel vinden

Quod nunc quisque bene facit hoc debet reperire

die wel doet en derf ghenen wisch wt hanghen

Non pandet signa qui laude facit bene digna

die wel doet en derf niet om sien

Dic bene fac que bene sic noli retro videre

die wel betaelt mach weder borghen

Huic creditor prestat creditum qui soluere curat

die nv wel royt sal morghen medevaren

Si bene nunc remigas tunc perges cum reliquis cras

die borghen wil en sel niet langhe dinghen

Promittit large prompto qui iam caret ere

diens die coe es die neemse biden staerte

Per caudam propriam tu debes tollere vaccam:

die veruaert es loop in die kerke

Currat ad ecclesiam metuit qui perdere vitam

die langhe mocht beyden die werlt worde sijn eygen

Expectans longe dominus fit solus in orbe

die byden picke wandelt wort daer af besmet.

Pix dum palpatur palpans manus huic maculatur

die des misdaechs [*lees*: middaechs] opstaet en slaept alle den dach niet.

Surgens meridie non dormit vespere mane

die men ghesegghen can die machmen raden

Vis informari valeo tunc consiliari

die men raden mach mach men helpen

Vtere consilijs et a multis ipse iuueris

die sijn vader niet horen en wil die hoert dick sijn stief[vader]

Vitricus auditur pater a quo verus abitur

b iij

die achter den anderen tymmert moeder wel achter wonen
 Post teneat sedem qui post me construit idem [*lees*: edem]
 die verwinnen wilt leer verdraghen
 Disce pati si vis tu victorum fore cruus [*lees*: ciuus]
 die viers te doen heeft suect in die aschen
 Queritat in cinere vir pir cui tale necesse
 Queritat in cinere sintillas qui caret igne
 die sijn spise stort en canse niet al op gherapen
 Effundens escas raro bene colligit illas.
 die vreemde heeft eerst misdaen
 Delinquit cicuus ignotus non bene visus
 die alle telgheren ontsiet en vare te woude iaghen niet
 Ramum quemque timens malus est venator et amens
 Non venit ad siluam qui cuncta rubeta veretur
 diemen ontsiet gheeftmen tsine
 Quodque suum genti datur vndique magnipotenti.
 Qui potens est [*lees*: et] nequam partem conferimus equam
 die gode lief heeft mint sinen bode
 Carus legatus cristi si cristus amatus
 die gode verleeft wort seldom coe salich
 Tentor vaccarum senior cristo modicarum.
 die onghebeden te houe comt sit achter die dore
 Retro sedet ianuam non inuitatus ad aulam
 Assideat ianue non inuitatus honeste
 die den anderen iaghet es seldom wel gherust
 Currens lassatur quo precurrens agitur
 diet al wil hebben en sal niet hebben
 Nil habeat iure qui vult bona solus habere
 dient wel gaet es altoos blide
 Cui sors arridet bona gaudet cordeque ridet
 diet wel gaet heeft menighen vrient:
 Cui bene succedit huic multus amicus obedit.
 Tempore felici multi numerantur amici
 die een heeft gheluck die ander siet daer op
 Non est equalis sors omnibus et generalis
 die cleene hanctmen die grote laetmen gaen
 [b iij v]

Paruus pendetur fur magnus abire videtur
die coop drijft die coe wter hueren

Libera fit vacca dum venditur ipsa locata.
daer die catte slaept spelen die muysen.

Dum vult dormire cattus vult mus resilere
dier gheloeft en es niet vercocht

Cara taxata non est res vendita grata
dunne ghesleghen es haest gheslepen

Si ferrum tenue fuerit cos percitur inde
drie wiue gheruchte maect een iaer marcte

Est quasi grande forum vox alta trium mulierum
dwasen hebben voerdeel in allen landen

Blas aut [*lees: est*] exemptus et a legibus vndique demptus
die dansen wille sie wien hi bider hant neme.

Respice quem manibus capias tu quando corisas

Palmas preuisas habeas tu quando corisas:
die al waer wil segghen en can nerghens gheherberghen:

Hostia clausa sera mihi sunt quia profero vera
dwasen hebben veel onghelucs.

Dicitur a multis sors est contraria stultis
die de mane maecte weet wel hoe out si es

Quam vetus est luna scit cuncta creans deus vna
datmen van armoeden misdoet salmen licht vergheuen

Si quis delinquit defectu pauperiei

Hoc ignoscendum ius fore dicit ei
die slotele en hanghen niet al aen eens wijfs eers

Portantes domine clauas sunt vndique multe.
die mer een oghe en heeft wischet nauwe

Solus tergendus oculus sit et aspiciendus
die beste clerken en sijn die wijste lieden niet

Clericus edoctus semper non est sale coctus
die slikeghe voet wint emmer wat

Pes bona lutosus sed nulla dat accidiosus:
die quaeste gangher sal voergaen

Preuius in calle fiat bene qui nequit ire
die beste climmer breect meest den hals

[b iij r]

Sepius yma petunt melius qui scandere norunt
die qualic siet sal te bat tasten.

Si tibi lumen abest manibus res tangere prodest
die broot heeft geeftmen broot

Cui sunt multa bona huic dantur plurima dona
die niet telden en can die moet wel drauen

Debet trotare qui nescit molliter ire

Aptetur reliquo qui non est aptus in vno.
diet qualic gaet stoet hem aen een stroo

Fit cito commotus cui sors contraria totus
droom is also waer als hi was ouer hondert iaer.

Deludunt homines nunc somnia quod vetus est mos
die swigher [*lees: swighet*] die volcht

Non contradicens dicitur esse sequens
die wijn smaect gheerne sins stocs

Naturam vitis sequitur vinum bene scitis
den appel smaect sijns booms

Dum gusto poma tunc pomus fit mihi nota
daer es met allen grote armoede.

Est ibi producta paupertas totaque longa
daer en es gheen lief moederen aen

Non dic care pater quia non parit neque mater
der werender hant wort ommer raet

Palma laborosa valet il nil accidiosa.
die der padden thooft afbijt troost hem tfenijns

Vires [*lees: Virus*] bufonis non curat qui caput occat
die niet en can oft niet en weet wat seit hi als hi vryen geet

Qui nil scit ve sapit quid dicet quando procus sit [*lees: fit*]
die niet nemen en wil en darf niet gheuen

Nolens accipere nil solet ille dare.

die tijt mocht comen dat die coe haren stert soude behoeuen:

Vacca quod egebit cauda quis forte videbit
die scarrende voghel braet snel ende die swemmede [*lees: swemmende*]
lancsem.

Nans auis est lente verrens torrenda repente
die wel doet die baet es sijn

[b iiij v]

Res bene quisquis agens lucra sit inde ferens
 Dat den been goet es dats der leersen quaet
 Quo crus saluus erit ocrea sepe perit
 die lusich es wort wel scorft
 Pediculosus homo scabiem pacietur in ymo.
 die eerlick oerloecht sal goeden zoen ontfaen
 Hic premietur ere qui guerras ducit honeste
 die misdadighe heuet scelden op strate verloren
 Clauditur os huius sunt palam crimina cuius
 die hont es stout voer sijn eyghen hol
 Est audax amen proprium canis ante foramen
 Die catte es gheerne daermense clout
 Vult vbi fricatur fore cattus vbique feratur
 die nae een gulden wagen staet crijcht daer geerne een naghel af
 Ex auro currum cupis hinc tibi confero clauum
 die wolf eet wel ghetelde scapen
 Quod lupus est gratas narratur oues numeratas
 die gheringhe gheloeft es haest bedroghen:
 Qui leuiter credit deceptus cito recedit.
 die wolf heeft altijt dat oghe opt scaep
 Dat lupus intuitum reliquis spretis super agnum
 die eerste doen dat die achterste niet en moghen.
 Vltimus exclusus ob primos fitque retrusus:

[E] En conuent een spise
 Valde decet monachos cibus vnus *quod* cibit illos
 Een goet wech omme en es gheen cromme
 Circuiens valida non dicetur via curua
 Een verderuen coepman es een goet makelare
 Pauper mercator bonus hic fertur mediator
 Est pro seneca [*lees*: proxeneta] bonus institor absque moneta
 Een ghedreycht man leeft wel .xxx. iær
 [] Viuere ter denos vir quem minor hic valet annos:
 Een dwaes maect veel dwasen.
 Vnus blas multos facit per secula stultos
 Een man gheen man

[b v r]

Solus quando datur quasi nullus homo reputatur
een man en kan ghenen dank [*lees*: dantz] allene maken

Solus homo validam nunquam facit ille coream
eenen pennincs en clinct niet.

Nusquam denarius auditur clangere solus
een luttel voerdeels doet een man wt sijn cleder gaen

Exuet vir tunicam quis pro lucro peramatam
een vuyl ey verderft een deel [*lees*: heel] zupen

Sorbile preualidum fetidum mox inficit ouum
een swaer steen es quaet verre te werpen

Nusquam iactares grandes procul ipse molares
een scandich brocke es gheringhe gheten

Fertur inhonestus bolus est cito labe comestus
een hont snact na een vlieghe

Velter hiat modicam cupiens comprehendere muscam
eere gaet voer goet

Semper ametur honor sit denarijs quoque maior
een man leert hanghen es hi half verworcht

Addicens [*lees*: Addiscens] alte suspendi strangulor ante
eet ick mede ick swighe

Si comprehendesco de cunctis ipse tacesco
eyghen heert es gout weert

Est quasi qui proprius aureus ipse focus
een yghelijck weet best waer hem sinen schoen wrinct.

Varius [*lees*: Clarius] hoc egomet scio quo me calcius vrget
een arm man es selden een graue

Pauper homo raro comes est de nomine claro
een mach wel te laet tot sijns selfs huys comen

Sepe domum propriam vir inuenit vndique clausam.
een yghelijck behaecht sijn minneken al eest besnot.

Quamuis fedatur polipo placet id quod amatur
een luttel schande warmt wel ende maect scoene verwe

Scandala me vere calidum rubeumque [*lees*: rubrumque] fecere
eyghen spoeren ende ghehuerde peerden maken corte milen

Si calcar proprium sit equus tuus ambulo multum
een blint man scoet een quackele

[b v v]

Visa coturnixa ceci perisse sagitta
een luttel maescappen helt wel vrienſcap
Qui consanguineus mihi firmior extat amicus
een man en can maer met enen monde gheeten
Vnus vir more veteri solo cibatur ore
een cort liet es zaen ghesonghen
Est cito cantatus cantus brevis apocopatus
eenen dach verleent dat een heel iaer weighert
Sepe dat vna dies quod totus denegat annus
enen claren dach verdrijft vele vuylder daghen.
Vna serena dies multarum nubula pensat
een hont en es niet langhe aen een worst ghebonden
Non canis ad hiliam ligatur mordet in illam
een yghelick bidde dat hem god helpen moet
Quisque roget cristum viuens vt adiuuet ipsum
een quaet scalck wort dicke verscalct.
Astutus nequam per causam fallitur equam

[G] Od es bouen al.

Est super omne deus rex dominusque meus
God gaf god nam.
Dat deus et recipit sepe quod ipse dedit
God wouts es alder bede moeder
Qui prius implorat cristum feliciter orat
God es alle dings machtich
Cuncta potest facere deus omnipotens scio vere
God en sloech nie slach hi en salfdē mede.
Vngere vult hominem quem percussit deus omnem
God visenteert sijn vrlenden [*lees*: vrienden].
Visitat hos homines cristus quos diligit omnes
God wreect al eest lanck
Punit longanimis [*lees*: longanimus] tarde prauum deus opus
Ghenoechs gaet vele inden sack
O concordemus et erit satis id quod habemus
Ghelt es goede ware
Extat mercatum nunc prompta pecunia gratum.

[b vi r]

Ghewonnen goet es goet te houden
 Prudentum more teneas quesita labore
 Ghemeyns goets blijft meest verloren
 Que sunt communes perduntur sepius heres
 Ghemeen ongheual rust wel
 Mitior est pena *quanto* communior ipsa
 Gheleent ghelt salmen al lachende betalen
 Mutuo quod debes ridendo soluere debes
 Ghelijck mint sijns ghelijck
 Sic fuit est et erit similis similem sibi querit
 Se querunt et amant similes simul *vndique* clamant
 Gheuen ende weder gheuen hout die vrientscap tsamen
 Alternando boni nos munera [*lees: munere*] sumus amici
 Gheghetens broot salmen ghedencken
 Sit cordis festum panem cogitare comestum
 Goede groete maect goede antwoerde
 Qui gratum dat aue responsum *datque* suaue
 Goede tymmerliede maken luttel spaenderen
 Qui bene carpentat hic fragmina pauca minutat
 Goets speels mach wel te veel sijn
 Ludus sepe bonus esse potest nimius
 Goet vier maect eenen snellen cock
 Est citus ipse coquus dum calet igne focus
 Grote haest es dicwile onspoet
 Qui nimis accelerant obstacula talibus obstant
 Ghenade es beter dan recht.
 Dura iusticia graciosior est venia
 Ghelijck huwelijck maect veel vreets
 Dum similis simili sociatur pax datur illi
 Goet dienst en bleef noyt ongheloent
 Fac bene seruicium quia non perit *vndique* gratum
 Goede iaghers sporen nauwe
 Cautus scit vere venans vestigia fere
 Goede wil en es gheen erue
 Non est velle bonum michi vel tibi perpetuatum.
 Ghedeylt vier duert onlanghe

Vertitur in nihilum ignis dum spergimus ipsum
ghestolen dranck es zuete
Furtiuus potus plenus dulcedine totus

h Ack comt ommer aen sijn ghemack
Semper adest similis simili licet vndique vilis
haddic was een arm man mer hebben wasser best an.
Semper inops habui sed habens diues volo dici
hant sal hant waren
Palme quando datur quid palme restituatur.
half huys half helle
Res est penalis casa semis et exicialis
hantcoep lacht
Quod datur in manibus hoc arridet mihi munus
haestich man en was nie verrader
Qui furit ex capite vir non est traditor ille
Non est festinus vir traditor ymmo diuinus.
haestich man en sal ghenen [*lees: ghenen*] esel riden
Festinans nimium vir non ascendat asellum
heeren oghen maken schone peerde
Lux domini pulchrum facit ornatumque caballum
Ex visu domini fit pulchritudo caballi.
heeren hulde en es gheen erue
Gracia multorum non constans est dominorum:
Nescit durare fauor herilis scio clare
hongher maect rouwe boenen soete
Ore dulcescit faba frigida quando famescit.
Mellificare fabas facit esuries tibi crudas.
hongher es een scerp sweert
Penalis gladius est magna fames et acutus
hongher drijft den wolf vten bosche.
Quod lupus est fugiens nemus hoc facit esuriens dens.
herodes ende pilatus sijn versoent
Sunt duo concordēs bene nunc pilatus herodes
hoe quam pilatus inden credo
Intrat quo modo pilatus nescio credo

hi schijnt seer simpel al es sijn mantel dobbel.
 Simplex apparet simplicitate caret
 Cute sub agmina [*lees*: agnina] latet intus [*lees*: mens] sepe lupina
 hi hindert wel die niet ghebaten en can
 Ille nocet facile qui nescit valde prodesse.
 hongherighe vliegghen biten sere:
 Multum mordentes musce sunt esurientes
 honds bede en quam nye te hemel
 Celos non penetrat oratio quam canis orat.: [*lees*: orat.]
 hooren segghen es half gheloghden
 Est medium nuge quod ab auditu loquor ipse
 hoeren ende hasen sijn quaet te temmen
 Trixque lepus fantur quod raro recte dominantur [*lees*: domantur]
 houdt v broot v comen eyer
 Obserua panem tibi protinus oua dabuntur
 Oua dabuntur eo panis seruabitur ymo
 hi es edel die edel wercken doet
 Nobilis est ille quem nobilitas [*lees*: nobilitat] sua virtus
 Nobiliter viuens et agens hec nobilis est gsen [*lees*: gens]
 hi moet langhe gapen die den ouen ouergapen sal
 Qui furnum superet hiando diu puer hiscet
 Ossitat ille diu qui furnum vincit hiando:
 hi moet anxtelike ghebeeren die den duuel sal verueeren
 Se det terribilem qui vult inferre timorem
 Horrida voce sonet si quis demonia terret
 hi en is niet al vry die sduuels eyghen es
 Non liber natus qui demonibus propriatus
 hi es langhe doot die veerent sterf
 Mortuus ille diu defunctis [*lees*: defunctus] quisque per annum.
 hi comt al vroech ghenoech die quade boetscap brinct
 Praua reuelare si vis noli properare
 hi vaet oec visch die een gouie vaet
 Gobio dum capitur piscis tunc captus habetur [*lees*: habetur]
 hout die man die koe wil vechten
 Vacca pugnante vir post teneatur et ante
 hi wast als die ripe gherst.

Hic homo decrescit velud [*lees*: velut] hoc quod crescere nescit
heeft hi veel eyer hi maect veel doppen

Stultus habens plura vorat hec viuens sine cura
hi betert als quaet scarp bier

Vt potus tenuis malus emendatur homo quis
hier om ende daer om gaen die hoender baruoet

Igitur et ergo vadunt pulli pede nudo
hi es seer bedwongen die niet vijsten en derre op ruymen velde

Valde coactus *homo* qui *bombum* seruat in agro.
hi danset al op enen voet

Qui scripsit scribit pede quo transiuit et ibit
hi bliuet biden man als die hase biden honden

Sic astat socio sicut lepus ille moloso.
hem sleet die peese aen beyden armen

Perdens cuncta bona mouet huius brachia zona
hi sprayt sinen net voer enen ouden craen.

Expertique senes capiuntur raro volucres
hoender scherren al achterwaert

Si queris quorsum vertit [*lees*: verrit] gallina retrorsum
hi slecht [*lees*: slacht] den pape hi seghent hem seluen yerst

Te primo benedic nam presbiter ipse facit sic
hi slacht den backer diet broot inden houen stect.
ende blijft selue daer buten

Non intrat furnum pistor fugit hic simul illum
hoe die vader so es die sone hoe moeder so dochter

Filius vt patri simulatur filia matri.
hoe scoender wijf hoe vuylder suuel.

Esca fit insipida quam coxit femina pulchra.
hoe hi langher leeft hoe hi sotter wort

Quam diu is viuit tanto plus stultior hic fit
Quo plus superstat fatuus eo stultior extat:

hi castijt hem sochte die hem bi eenen anderen castijt

Felix quem faciunt aliena pericula cautum

Alterius penis fit castigatio leuis [*lees*: lenis]

haer es licht ghenoech ghepepen die ghaerne danst

Quis leue musat here si prona fit ipsa coree:

hoeren ende boeuen comen wel sonder ropen:

Scorro [*lees*: Scurrae] vel scorra [*lees*: scorta] veniunt bene non vocitata

i A ende neen es een lanck strijt

Est longum bellum non non est *estque* duellum

Jammerlick ghesien es ghenoech ghebeden

Dum videat quasi flens facies petit hic erubescens.

In aermoeden leertmen vrienden kennen

In paupertate quis amicus noscitur a te

Inder noot besuect men vrienden

Dum tribulor grauius tunc nosco quis sit amicus

In allen landen vintmen ghebroken potten.

Olle confracte sunt vndique verbere tacte

Olle contrite satis inueniuntur vbique

In speele ende in spotte seytmen dicke waer

Ludo siue ioco vir verum fert aliquando

Ludrica [*lees*: Ludicra] per verba res sepe notatur acerba

In diepe voeren moet die knape voer gaen

Per vada profunda seruus precipit in vnda

In een arms [*lees*: arm] mans hoofd blijft veel wijsheit versmoert

Pauperis in capite pereunt bona dogmata sepe

Jonghe voghelen hebben weeke becken

Mollia sunt iuuenum cunctorum rostra voluorum

Beckes exiles retinent volucres iuueniles

Ist deynde goet so eest al goet

Totum laudatur finis si laude beatur

Si finis bonus est totum laudabile tunc est

In sulcken riuere vangtmen sulke vische

In tali tales capiuntur flumine pisces

Ic hadde lieuer den hont te vriende dan te viande.

Plus canis appetere plausum *quam* ferre furorem

Inden oest sijn die hoender doef

Si tibi multa seges surdas pulli facit [*lees*: facis] aures

Autumno pullus surdescit nec venit vllus

k Inders hant is schier gheuolt

Parua manus pueri modico solet illa repleri

[c ij v]

kinders hant heeft [*lees*: beeft] gaerne
 Sepe manus pueri solet ipsa tremore moueri.
 kinders wille en es niet weert
 Velle valet pueri nil et sic debet haberi.
 kinder dat sijn kinder:
 Sunt pueri pueri viuunt pueriliter illi.
 konst es goet te draghen
 A quo portatur ars portans non oneratur:
 korte woerden hebben eynde
 Expediunt breuia finem donancia verba.
 korte zaghe goede zaghe:
 Est sermo tanto melior breuior scio *quanto*
 kort raet goet raet
 Si breue consilium dicitur esse bonum
 knaep eet kase die boter es dier
 Caseus est carum comedendus namque butirum.: [*lees*: butirum.]
 kalf vleesch half vleesch
 Pro cibo dimidio carnes vituli reputato
 l Anghe arm langhe onsalich
 Ille diu miser est qui longe pauper inops est
 Langhe riden richt den crommen voet.
 Quando fatigatur equitis pes rectificatur
 Lands zeede lands eere
 Quod terre mos est hoc terre semper honos est
 Leent dinen vrient maent dinen viant
 Qui rem concedit socio caro monet hostem
 Lichte borden swaren op langhe weggen
 Quod leue valde graue fit onus dum porto remote
 Liet die dief sijn stelen die hont liet sijn bassen
 Si fur cessaret furari nemo latraret
 Luttel sprekens verciert die vrouwe
 Ex hoc laudatur mulier si pauca loquatur
 Dulcibus et modicis ornatur femina verbis
 Luttel te laet veel te laet
 Est tarde monitum [*lees*: modicum] tarde sepissime multum
 Luttel onderwindens brengt veel vreden in
 c iij

Pauca gubernare pacem solet generare
Pauca multiplicem facit intermissio pacem
Loser ghetughen en braken nieman
Inueniet falsos testes qui queritat illos
Loefte maect schult
Ius est implere promissa decencia vere.
Lose lieden weten veel rechts
Cui dolus est gratus est rabbi fraude vocatus.
Lants man scants man
Fit mea culpa nota narrante meo patriota
Scandala non nota manifesta meo patriota
Est patriota meus mea scandala dicere promptus
Lichtelic lacht lichtelic screyt.
Stultus ridere solet et pro stramine flere
Lupende soch es des draf s duuel [*lees*: duuels draf]
Furfuris est dicta demon sus murmure ficta
Liet die wolf sijn loepen tvolc liet sijn ropen
Dum manet in nemore lupus est plebs *absque* clamore.
Lichtelic ghewonnen lichtelic verloren
Quod cito lucratur cito perditur et nihilatur
Lieue vrienden scelden ende versoenen bi hem seluen
Cari rixantur *quoque* per se pacificantur

m Aectment wel so smaectet wel:
Gustus laudatur esce bene quando paratur:
Mate es goet tot allen dinghen
Fertur in omne quod est mensuram ponere prodest
Mallic wat dat deylt schone
Da *quicquam* *cuique* sic fit diuisio pulchre
men vint menighen dwaes die nie taken en quam.
Non fuit omnis aquis stultus quem continet orbis.
men vint veel dwasen al en sijn si niet ghescoren
Estimo *quod* multi sunt irrasati quasi stulti
Irrasos multos non cernimus *vndique* stultos:
met quaden dwasen en salmen niet ghecken
Cum fatuis cari pueri nolite iocari

[c iij v]

men vint ghenen dwaes die sorghen can:

Insiens curam male gestat corde futuram
men derf ghenen dwaes bellen aen hanghen.

Non appendatur nola stulto more notatur
met stercken dwasen eest quaet worstelen

Cum forti fatuo certatim ludere nolo
men vint meneghen ezel met twee benen.

Sunt azini [*lees: asini*] multi solum bino pede fulti
men vint menighen ezel die nie sack en droech

Multi sunt azini [*lees: asini*] nunquam saccis onerati
men roept den ezel niet te houe dan als hi wat dragen moet

Pondera brunellos portanda vocant et azellos [*lees: asellos*]
Propter portanda vocatur azellus [*lees: asellus*] in aula.

men en sal den ghegeuen peerden niet nauwe inden mont sien:

Si tibi do mannos numeres ne dentibus annos
men cans niet al in waghen wegghen dat beghinen vijsten.

Non librat libra quod sibulat ipsa begutta
men voere een catte in enghelant si sal mauwen

Trans mare si vehitur cattus mau vociferatur.
men drijf een vere te monpelier comt hi weder hi blijft een stier

Duc prope vel longe thaurum thaurus redit ipse
men sette een vorsch op een stoel hi sprinct weder in sinen poel:

Resilit ad prata ranuncula sede locata
men bint menighen sack die niet vol en es.

Inueni saccum non plenum sepe ligatum
men nighet den boom daermen baet of heeft

Arbor honoratur [*lees: honoretur*] cuius nos vmbra tuetur
men moetet vanden sacke nemen daer hi mede gelapt wort:

Sacco truncatur id quo saccus reparatur
men moet dier louen datmen dier wil vercopen.

Taxetur care quod vendetur preciose
men en sal gheen boenen [*lees: boeuen*] olyen.

Nullus inungatur nebulo plebs vndique fatur.
men mach bonten wel verwegghen

Quamuis equus varius non pro nimio sit emendus
men sal ten ionxten dage wel sien wie den breedsten ers heeft

[c iij r]

Iudicium refert [*lees*: referet] cui clunis latior heret
men sal ten ionxten daghe wel sien wie goet pelgrim es
Tempus iudicij vitam pandet peregrini.

men sayt goet lant ten haluen

Pro semilucro triticum seminamus in agro.
men moet den duuel een kaerse onsteken

Quod lucem sathane tribuas est sepe necesse
men en sal alle gheesten niet ghelouen

Omni spiritui tu semper credere noli
men en sal ghenen douen twee missen singhen

Surdo non binas tu missas nec cane trinas.

Surdo nemo duas presumit psallere missas
men sal ghenen baeck specken

Pernas lardare nullum decet hoc scio clare
men mach den buyck niet lieghen

Mentiri ventri nullus valet esurienti
men sal den lieuen buyck met staden vullen.

Cui carus venter cibet hunc tractimque decenter
men en heet gheen koe blare si en heeft een wit hoofft

Vacce quando datur caput album blara vocatur
men heet gheen koe colle si en heeft wat wits voer haren bolle.

Dicitur hinc colla quia splendet vaccula bolla
men vernemet verre dat die winter cout es

Longe clarescit *quod* hyems algore rigescit:
menichten breken borghen *ende* sloten

Ingenti turba franguntur fortia castra:
men laet den hont inne hi gaet op die quaerne

Scandere vult quarnam [*lees*: quernam] canis intromissus ad aulam
menich maect een roede tot sijn selfs eers

Sepe suum proprium fecit puer ipse flagellum
meest grabd meest heeft

Qui plus scit rapere solet is nam [*lees*: iam] plus retinere:
men sal niet heerinc ropen men en hebben inder manden.

Allec clametur in sporta quando tenetur
men sal die heuke na den wynt haughen [*lees*: hanghen]

Partis erit talis toga ventus si horrealis [*lees*: borrealis]

[c iiij v]

men en can gheen verken met semelen mesten.

Sus male pinguescit cum furfure sed bene crescit
men siet wel aen die couse waert been ontwee es.

Cernitur in caliga cruris quo fractio facta
men sal die willeghen paerden niet seer vermoeden:

Sit supportatus mannus portare paratus
met onwillighe honden eest quaet iaghen

Impromptis canibus nil venator capit vllus
met ydelre hant eest quaet hauicke locken.

Si manus est vacua non accipitrem vocat illa
Cum manibus vacuis nequit auster illaqueari
met quaden gulen brectment ys

Peior equus glaciem frangit pedibus male mollem
met eenen crancke repe salmen liseleken trecken

Paulatim trahere non forti consulo reste.
met lieuen vrienden salmen waren spot houwen.

Vera tibi dico quod amicus debet amico.
moort en bleef noyt verholen

Non manet occultum quod latro facit nec inultum
muyst wel ende mauwet niet.

Prendite feruenter mures abs voce latenter
mesrekenet en es niet betaelt

Dum male computo sicque recedo non bene soluo
men en kan gheen broot ghebacken sonder meel

Panem katherina non conficit absque farina
men vint meer werclieden dan goede meesters

Hic duo hic bis ter factores nemo magister.
men en can met enen hallinghe gheen vet moes bereyden

Non obulus solus pingue parabit olus
minen rock es mi na mer theemde naerder

Est prope sed propior mea lanea linea vestis
men toghe mi wel met enen haer daer ic gaerne waer

Quando libens graditur crine vir attrahitur:
men sal den gasten eeren

Hospes honoretur et honor semper sibi detur
men mach den ouden ontlopen mer qualick ontraden

[c v r]

Prudens consilio vetus est vir tardus eundo
met den ketiuen rechtmen tscip.

Declinans nauis leuatur in equore prauis:
met enen verdrincten kinde eest goet spelen.

Ludo *quod* absterso damno puero scio merso
men moet den pijl dick schieten naden boute

Post pilum pila mittantur non sine causa.
men schiet tsoommels met loghen peesen

Cum laxa zona iacitur quando*que* sagitta
men moet met voelenne [*lees*: voelenen] somwylen voeren

Ficto non vero trahitur quando*que* caballo.
met vele lieden selmen vechten *ende* met luttel te rade gaen

Auxilio multi sint consilio tibi pauci
men seit droem en bediet niet

Interdum veram pretendunt somnia causam.
men soude eenen hase eer met eender tamburen vaen

Illud si fieret ad timpana mox lepus iret.
men en sal niet gheuen om weder gheuen

Dans vt reddatur sibi iuste decipiatur
men haelt met eender hant wel dat aen
dat al dat lijf niet en can verdriuen

Scit manus attrahere quod homo nescit remouere
men absolueert wel des men geen oerlof en gheeft

Est indulgendum quod non licite faciendum.
men en sal gheen biechte melden

Semper celanda confessio nec reseranda.

n A groote druechte comt die groot reghen.

Inundans pluua sequitur post tempora sicca
Na dien dat die waert es verleent hem god gaste.

Si bonus est hospes ve malus similis venit hospes
Na rouwe es der wiuen rouwe

Femineus vere dolor est post facta dolere
Nachtwerc scaemt hem gheerne:

Nocte laboratum non est opus vndique gratum
Natuere gaet bouen leere

[c v v]

Artem natura dant hec superant [*lees*: superat, dant hec] sua iura.
 Nature trect meer dan seuen ossen
 Plus vi nature septem bobus trahe iure
 Niet so quaet als quaet toeueraet
 Res mala res stulta nil dare promittere multa
 Niemand en es sonder dat
 Iam vix sunt visi qui caruere nisi.
 Niemand en sal sijn quaet kint verdrincken
 Non mergas puerum nunc prauum post valiturum
 Niemand si een hont om een luttel
 Pro modico cari nolite cani similari
 Niemand so dwaes als willens dwaes
 Stultior est fictus fatuus *quam* non ita dictus
 Nieuwe bessemme veeghen wel
 Scobit [*lees*: Scobat] scoba bene noua singula cunctaque plene
 Niet so quaet ten es erghens toe goet:
 Nil est tam prauum quin ad quemque valet vsum.
 Na vastelaent comt altoos die vasten
 Hec sunt consueta comitari tristia leta
 Parte [*lees*: parce] gaudebis nam post tua gaudia flebis
 Nader vasten comt paeschen
 Sit leuis hec pena sequitur ieiunia cena
 Na den goeden houder comt een goet verterer
 Prodigus est natus qui de parco patre natus
 Nauwe teerghelt doet wel spaeren.
 Expensas fugere solet omnis qui caret ere
 Nu es der catten den case beuolen
 Nunc est murifici [*lees*: muricipi] commissus caseus ipsi
 Nader bonghen salmen pipen
 Hic mos laudatur *quod* tympana musa sequatur
 Nader pipen salmen dansen
 Ad sonitum muse ducuntur sepe choree.
 Na datmen den acker bout draecht hi sijn vrucht
 Sicut ager colitur sic fructibus hic redimitur.
 Nv sal die duuel den necker schenden.
 Nectuno [*lees*: Neptuno] sathanas nunc vult imponere culpas
 [c vi r]

o M die minne vanden smeere
 lect die catte den candelere
 Pinguis amore lucri lambunt *candelabra catti*
 om weynschen noch om vijsten.
 en derf niemant vanden bedde gaen
 Lectum bombisans surgendo nec fugit optans
 ommate en stont niet langhe
 Quilibet excessus mutat continuo gressus
 onder tseyl eest goet royen.
 Remigo sub velo bene dante nothum mihi celo
 onraet neemt sack ende saet:
 Prodiga res totum tollit cum semine saccum
 onghewoen riden maect den eers zeer
 Leditur in clune vie [*lees: vir*] raro solens equitare
 onghelike scotelen maken schele oghen
 Luscos dissimiles oculos faciunt mihi lances
 ongehauende wiuen sijn goede huysherden
 Femina fertur ita custos bona non redimita
 onghelyde eyer sijn onseker kieken
 Ex ouis pullus non natis sero fit vllus
 onghesien mach gheschien
 Si datur a sorte fient rarissima forte
 onkonde maect onminne
 Vt notos clare non notos quis scit amare
 onkondighe caluer onderlecken hem ooc
 Dum se non noscunt vituli se lambere poscunt
 onrecht ende claghe meerdert alle daghe
 Semper querele crescunt iniusticieque
 onder den rijken eest goet rapen
 Plurima colligere quit homo sub principe dite.
 oude vaten leeken gaerne
 Ex veteri more vas est vetus absque labore [*lees: liquore*]
 oude leersen behoeuen vele smeers
 Indiget aruina sepe senex ocrea
 Si vetus est ocrea multum de sumine sumit
 oude honden sijn quaet bandich te maken
 [c vi v]

Non wlt annosus fore tentus reste molosus.
 oude borsen sluten qualick
 Bursa vetus more veteri patet ac hiat ore
 om des kints wille custmen die voestere
 Oscula nutrici pueri dant eius amici
 onder den helm dachuaertmen doorloghe
 Impositis galeis tractantur federa pacis
 oude swinen hebben harde muylen
 Os veteris durum porci sed non bene purum
 oude veede wort lichtelijken verniewet
 Lites preterite facili fiunt renouate
 oude sonden maken nieuwe scande
 Scandala sepe noua peccata movent veterata
 oude teeken lieghen nv
 Signa prius vera modo sunt mendacia mera
 ongheuallighe lieden maken rike heylighen.
 Per miseros quique sancti ditantur vbique
 op een quade reyse machmen veel verslaen
 Si tibi reysa dura licet hinc tibi scribere plura
 Asscribere [*Iees*: Ascribe] plura si reysa fuit tibi dura
 op een goet woert machmen vele doen
 Qui sancte fame nunquam reprehenditur a me
 onghewet acker draecht seldom goet coren
 Rus nolens colere fructu solet ille carere
 Fructus non multus ager est vbi non bene cultus
 onwillich bode es een goet prophete.
 Sepe prophetisat seruus quicunque pigrisat
 openbaer netten scuwen alle voghelen
 Apparens rethe fugiunt volucres et anete
 om cleen sake bijt die wolf dat scaep
 Sepe lupi modica fit ouis cibus vndique causa.
 onnutte sorghe doet vroech ouden
 Mane fit antiquus qui cure vilis amicus
 och och ick woen onder die doorne
 Versor in tribulis spinis multisque coartor

[P] Apenwiuen ende zoppen es ghemeen spise.

Offa sacerdotum mulier communia totum

Pluymstrikers sijn alle gheueynst

Plumas tergentes monstrant ficticia gentes

Penninghe doen den man sorghe.

Reddit sollicitum te copia denariorum

Poghet gode niet te na hi can wel wencken

Scit conuiuere deus ergo deum reuerere

Plompe sinne onthouden vaste.

Firmiter obtusum tenet ingenium sibi fusum.

q Ualic ghewonnen qualic verloren

Quod male lucratur male perditur et nihilatur

quaet gheluck maect quaet gheloue.

Quod prauo simile facit hoc confidere vile

quaet cruyt verderft node

Non cito decrescit mala planta sed ymmo virescit

quaet ey quaet kyeken

Ex prauo pullus bonus ouo non venit vllus

quade tonghen sniden meer dan zwaerden

Scindit mendosa gladio plus lingua dolosa

quade wiuen sijn sonder ghelike

Feruens nequicia mulier nulli similis fit

r Echt heeft dicwil hulpen noot.

Quod confortetur ius sepe necesse videtur

Reet ghelt is goede ware

Extat mercatum nunc prompta pecunia gratum

Rike lieden hebbens ghelts meest

Diuicias plures scio nunc quod habent locupletes

Raet wie stoet den lewerc so

Dic mihi sub cauda quis te percussit alauda:

Ruert die berghe si sullen roken

Sic psalmista canit mons tangitur et fumigabit

s Chamelheyt draecht die crone

Iure coronetur quicumque pudore repletur

Scalc wort nv dick verscalct

[d i v]

Astutus nequam per causam fallitur equam
 Scoen woerden maken sotten blide
 Letatur stultus dum sermo datur sibi cultus.
 Scoen voert ghedaen es half vercoft
 Vendita pro parte res est monstrata venuste
 Spot ende scade mach qualic te gader
 Sepe simul iuncta male stant pariter ioca damna
 smeets sone es der voncken wel ghewoene
 Natis scintilla fabrorum non nocet illa
 stede ende stonde doen den dief stelen
 Hora locus faciunt quod fures non sua tollunt
 sterke lieden hebben sterck euel
 Semper habet fortis morbos quasi iurgia mortis
 stercker mannen spel es crancker mannen doot
 Dum fortis ludit me mortis cuspidē trudit:
 Dum ludit fortis me trudit cuspidē mortio [*les: mortis*]
 steelt eens ende blijft ewelick een dief
 Qui semel est furans furis nomen sibi durans:
 siet wel toe scuym en es geen bier
 Respice queso bene non sunt seruisia spume
 sietment so speel ic sietment niet so steel ick
 Si videar ludo si non tunc furta recludo
 t Hert en liecht niet al mach die mont lieghen.
 Cor non nugatur licet os mendacia fatur
 Tbloet cruypt daert niet ghegaen en can
 Ire bonus sanguis quo nescit repit vt anguis.
 Ten es niet al ghewonnen datmen ghewonnen acht
 Non est lucratum totum lucrum reputatum
 Ten es niet al gout dat daer blinct
 Auri natura non sunt splendencia plura
 Ten es niet alleens wiens moeder het was
 Differt in hilla cuius mater fuit illa.
 Ten sijn niet alle papen die cruyne draghen
 Omnes crunati [*les: cronati*] non presbiteri vocitati:
 Ten es gheen capel so clene si en heeft eens kermisse tsaers:
 Seruant sacrate semel anno festa capelle
 d ij

ten baet gheen wambays voer die galghe
 Nulla prodest duplois [*lees*: diplois] contra suspendia furis.
 ten sijn gheen stonden aen staken ghebonden
 Stipite momenta nullo sunt fune retenta
 ten gaet een [*lees*: gheen] monick alleens
 Non decet vt monachus vadat sine compare solus.
 ten stont nye gule op lichte been
 Non equus inualidus leuibus stat curribus [*lees*: cruribus] vllus
 ten es gheen hexter si en heeft wat bonts
 Nomen abest pice nisi quid varij tenet in se.
 ten vloech nye voghel so hoge hi en socht sijn aes an die aerde
 Alta petens volucris post escam petit in ymis
 ten wert nye meester gheboren
 Quis puer auditus aut visus in arte peritus
 Nemo statim natus est rabbi iure vocatus
 ten hincgede nie man van eens anders seer.
 Leditur vrbanus non claudicat inde romanus
 ten es gheen prophete verheuen in sijn selfs lant.
 Nemo propheta sua cognitus est patria
 Spernitur athleta patria licet ipse propheta
 ten verderf nye al dat in vreesen stont
 Vidi saluatos prius anxietate grauatos
 ten es gheen sack so quaet hi en es eender beden waert
 Nullus tam prauus. saccus quin est prece dignus
 ten es gheen water so diep men en vinter gront inne:
 Non tam profunda quin fundum continet vnda
 thelpt al datmen te scepe doet
 Omne iuuat remigans quod agit seu naue laborans
 teynden iaers salmen eerst huwelic louen
 Laudetur thorus primo dum transeat annus
 teynde moet den last draghen
 Finis portabit onus et factum reserabit
 ter armer brulocht drinct bie [*lees*: die] schencker voer
 Dum pauper dotat primo pincernula potat
 ter pypen hoert een bonghe
 Muse quando sonant sonitum bene tympana donant
 [d ij v]

ter eeren hoert raet:

Consilij flore pollens hic viuit honore.

ten quaden honden hoert eenen cluppel

Non desit baculus vbi vult mordere catellus.

ten es gheen recht spel daermen met crome coluen slaet

Cambucus curuum curuus facit vndique ludum

ten doech gheen eers sonder bedwanck

Ni castigetur culus ipse rebellus habetur

Verberibus tactus valet ille culusque coactus

ten doech gheen schole sonder meester.

Est sine doctore scola sterilis absque valore.

ten sijn niet al iaghers die horen blasen:

Non est venator omnis cornu modo flator.

ten duerde nie mey seuen maenden.

Non stat per menses maius septem redolentes:

ten sal niemant sinen viant te cleen kennen

Quisquis sit modicus timet hunc sapiens inimicus.

teen stael dwingt dicke dander

Sepe calibs calibem domitat pugnare volentem

teen iaer en leert dat ander niet

Raro docet reliquum reor annus in omnibus annum

ten es gheen coepman hi en biet die helpt.

Non est mercator precij nisi sit mediator

teen sweert dwingt dicke dander

Cogimus interdum cum gladio gladium

tes quaet vosse met vossen vaen.

Hoc est difficile vulpem comprehendere vulpe

tes quaet houen sonder broot:

Conuiuare male constat pane deficiente

Quando deest panis cibus est tunc omnis inanis

tes quaet dansen sonder voete

Nemo corisare valet abs pedibus scio clare

tes quaet verre springhen met enen corten stocke

Si breuis est baculus erit hinc breuior tibi saltus

tes quaet blasen met vollen monde.

Os plenum male flat si non vis credere proeft dat

[d iij r]

Tes quaet slipen sonder water
 Vt vulgus fatur male cos sitiens operatur
 Tes quaet zwemmen teghen [*lees*: teghen] stroem
 Est durum clare contra fluxum natitare
 Tes quaet stelen daer die waert een dief es
 Fur male furatur vbi fur domui dominatur
 Tes quaet water sprac die reigher *ende* en conde niet *zwemmen*
 Ardea culpat aquas cum nesciat ipsa natare
 Tes een quade brocke daermen aen verworcht
 Qua suffocatur quisquam mala mica probatur
 tes een quaet lant daer niemant voerdeel en heeft
 Detur terra malis vbi nullus honor specialis:
 tes een quade put daer men twater al in ghieten moet
 Nullius precij fons est aqua si datur illi
 tes quaet spel daer deene lacht ende dander screyt
 Est ludus dum flet malus otto platoque ridet
 tes met heeren quaet kersen teeten
 Cerasa prandere debes dominante timere
 tes een quaet pant dat sinen heere beswijct
 Laus sordet vadij domino quo non licet vti.
 tes teghen den bloten quaet haer te plocken
 Nolo pilos trahere cum toto crine carente.
 tes quade comenscap daer niemant an en wint
 Non bene mercatur dum nullus merce lucratur
 tes den eenen hont leet dat dander in die koken gheet
 Vni quando cani cocus il dat displicet altri
 tes een arm paert dat sijn coren niet verdient.
 Omnis equus quod edat hoc ius est quando laborat
 tes een magher harst daer nyet af en drupt
 Non stillans massa non est pinghis [*lees*: pinguis] neque crassa
 tes goet te sien aen den neste wat voghel datter in woent
 Nidus testatur ibi qualis auis dominatur
 tes een vuyl voghel die sinen nest onreynt
 Vilis et ingrata volucris fedans sua strata
 tes alleens waer hi sit diet wel can
 Quo sedet aut vbi sit nil refert omnia qui scit
 [d iij v]

Quicquid nix celat solis calor ipse reuelat
tkalf volcht der koe.

Quod vaccam vitulus comitetur mos iubet et ius
tkint seyt datment slaet maer niet waer omme

Quod puer est cesus fert sed non cur ita lesus
tmoet vroeck crommen dat te hake sal

Curuetur truncus cito quo tibi post erit vncus.

Hoc cito fit curuum quod crescere debet ad vncum
tseynt menich sinen hont daer hi selue niet comen en wil

Mittimus interdum quo nolumus ire catellum
tspeck es altoos vetste in ander lieden pot.

Est tua plus massa mea *quam* pinguedine crassa
tvaert al qualicken dat god haet.

Destruit quod [*lees*: et] rodit sors iuste quod deus odit
tvaert al qualic datmen tsondaechs spint

Quod festis netur nihilari sepe videtur.

twee mannen sijn altoos eens mans here

Omni fine soli dominantur ibi duo soli
tswaerste moet meest weggen

Scitur *quod* grauius preponderat vndique pondus
tsijn veel woerden die gheen antwoerde en hebben.

Sepe carent multa responsis verbula stulta
tsijn al katiuen die om een luttel kiuen

Quisquis rixatur modico vilis reputatur:
tsijn quade hennen die veel buten legghen

Est gallina mala que vicinis parit oua

tsijn quade kinder die veel clappen

Est puer ingratus mala qui famare paratus.

ten wil gheen swagher weten dat sijn sweer gheweest es

Non wlt scire socrus *quod* fuit ipse nurus

tcrauwet hem menich daert hem niet en iocket

Scalpitur interdum caput ex prurigine nullo
tlaet hem ouergapen daermen aen verworcht

Intrat in os sepe mors et destructio [*lees*: districtio] gule
tes noch al om den steen ghedobbelt

Quod sequitur magnum vix est nunc principiatum

[d iiij v]

thoen schert al eest clauweloes

Ex vi nature bene verret qui caret vngue
tlijf heet valck

Vulgus vbique fatur quod corpus valco vocatur
tvergramt een ouden datmen hem trect metten baerde

Quando senex trahitur cum barba iure mouetur
teen iaer en leert dat ander niet

Vnus non alium vetus annus non docet annum
ten es gheen kycken al eet hi gheerne gorte.

Non voco te pullum licet es super omne gruellum
ten was nye so quaden moeder si en hadde:
gheerne een goede dochter

Quod bona sit nata sua vult mater violata
tgherucht doot den man

Sic dicunt gentes punit mala fama nocentes.
twas goet bier maer tes wte

Iam est potata sed erat ceruisia [*lees*: cerevisia] grata
ten sijn niet al vrienden die ons toe lachen

Non est veridicus arridens quisquis amicus
tsijn al vighen na paeschen

Vt ficus pasca transacto sunt tua facta
tes te laet kist gheseit als die kase gheten es

Cattus de caseo tarde depellitur eso
tsijn wise kinder die haren vader kennen

Nati prudentes sunt qui nouere parentes
ten sijn niet alle hoeren die eenen man te wille sijn

Non trix vocatur que soli consociatur
tes een wonderlic strijt daer deen ezel den anderen verwijt.

Est multum [*lees*: mirum] bellum quod azellus [*lees*: asellus] culpat
azellum [*lees*: asellum]

tes quaet met god te spotten want hi can wel wencken

Scit connuere deus hec ioca sperne tenere

tes den legghen wiue een goet bescut dat si een cleen kint heeft

Est pigre paruus lise defensio seruus

tes quaet te merc te gaen sonder ghelt

Impedit ire forum defectus denariorum

v An horen segghen liechtmen vele
Quod male mentitur audita loquens reperitur
van eender voncken bernet een huys
Sola scintilla perit hec domus aut domus illa:
van clene dinghen comt dick groot hinder
De rebus minimis fit sepe molestia grandis
van niet en comt niet
Ex nihilo nihil summis [*lees: summus*] philozophus inquit:
vele vraghens onweert sere.
Sepe fit ingratus qui quesitare paratus
vele vraghens wijst nochtans
Non facit hoc stultum prudenter querere multum
van lieuen vrienden eest quaet scheidende
Rebus ab amatis dolor est abscedere gratis
valt den hemel so en blijft nergent pot heel
Olla cadente polo vetus omnis frangitur illo.
valt den hemel daer en blijft nergent stoel staen
Si celum caderet stans sedes nulla maneret
valt die hemel so steruet al
Dum celum cadit hos homines perimit simul et nos
valt die hemel so eest al verloren
Celum quando cadit totum brodium male vadit:
wat gaet voer weldoen
Nil melius facere singula facta bene
wat batet gheclest [*lees: gecleest*] daert niet vaten en wil
Non affigatur ibi res quo stare negatur
wat salt ghedinct als ment niet copen en wille
Institor instare sine vel quicquam preciare
wat sal een man hi en spreect als een man
Hunc virum reputa qui profert grandia verba
wat soude een pelier [*lees: pelser*] hi en ware critich
Non sunt pellifices qui creto veste carentes
wat scaet shonds bassen die niet en bijt
Si non morderis cane quid latrante vereris
wat batet schoen gheseyt aen die daet leyt die macht
Verbis non iacta te sed facias bona facta
[e i v]

wat scaet hem schoen tale als hi wil hi laetse wel
Ficto quid fictum nocet vllum dicere dictum
wat gaen si kemmen die gheen haer en hebben
Quid pexant [*lees*: pectunt] illi quibus absunt fronte capilli
wat quader visch es padde
Si bufo piscis *quam* detestabilis id scis
waer die paeus es daer es romen
Sunt indiuisa simul vna *papaque* roma
waer spot quaet spot
Dum iocus est verus malus est iocus *atque* seuerus
vele cokens es groot cost
Quisque coquens multum solet hic consumere multum
werender hant wort ommer raet
Qualibet in villa manus il faciens valet illa
wel ghedaen es vele ghedaen
Est multum factum bene dum sit *quodque* peractum
weldaet leeft na die doot
Viuunt vita bona post mortem si bona facta
wat v ouergaet houwet met v ghebueren
Si bene sit ve male cum vicinis teneas te
vele aensichten die dinghen wel.
Si fuerit multus bene tractat singula wltus
vele gherichten doen vele eten
Hoc plures esce faciunt bene *quod* libet esse
vele cleene maken een groot.
Multa simul modica magnum faciunt cumulata
wee hem die in een quaet gherucht come.
Infamis vere debet ve semper habere
wee den lande daer die here een kint es.
Ve pueri terre nam sepe fiunt ibi guerre
wijn drinct wijn ghelt.
Solue libens vina vel non dic vina propina
wijst mij den weert ic wise v den gast
Sepius est hospes talis qualis suus hospes
wijfs voere arm voere

Est dictum verum pauper factum mulierum
vians mont srect seldom goet

Os hostis raro loquitur bona non sibi caro
voer verraet en can hem niemant ghehoeden:

Traditor illudit verbis dum verbera cudit
voerwaerden breken alle strijt

Precedens pactum bellandi perimit actum:
voert mael salmen teten reyden:

Quam prius edatur semper cibus ipse coquatur
voer oude scout nemtmen hauer

Debita si vetera sint hinc capiatur auena:
wat leit an nau rekeninghe daermen qualic betalen wil

Computo cur stricte cum tu vis soluere ficte.
veinouts winnen gheerne

Qui prior in lucro mouet hic post sepius illo
vrouwen hebben langhe cleeder *ende* corten moet

Sub longis tunicis breuis est animus mulieris
vrouwen cleder decken wel

Vestes feminee bene nocte tegunt quia longe.
vrienden sijn goet biden weghe

Visus amicorum bonus hic et *vbique* locorum
wt vreemder huyt snijtmen breede riemen

Scindo corrigias ex pelle tua michi latas
versenghende catten leuen langhe

Longius inualidi viuunt sepissime catti
wie was doe die edel man doe adam groef ende eua span.

Adam fodente quis nobilior eua nente
wapen vrouwen *ende* tboec behoeuen daghelics tversoec

Sunt exercenda tria femina liber et arma
wie bidt om borghe als men ghereet ghelt gheeft.

Non promissantes ab eis peto qui mihi dantes
voelen doet ghelouen

Propter sentire creduntur res scio mire
wat scaet dat niet en scaet

Quod nihil et nulli nocet *vtique* non nocet vlli
veel woerden en vullen ghenen budel

[e ij v]

Bursa manet vacua vox licet ampla tua:
verlanc rijc dats staende haue
Quod quis lucratur paulatim fine beatur.

z Elden kempt zeer kempt
Qui pectit raro cum pectine pectit auaro
Qui raro pexat caput hic cum pectine vexat
zelden es gheleghen groot wint sonder reghen
Raro cadit ventus nisi cum pluua violentus
zelue dede zelue hebbe
Quod fecit sibimet quisquis hoc tollere debet.
zelues goet en beueel den traghen niet
Quem [*lees*: quae] tua sunt cerne pergis [*lees*: pigris] committere sperne.
ziet wel toe schuym en es gheen bier
Respice queso bene non sunt ceruisia spume
zi en slapen niet alle die snuuen.
Nare resonantes interdum sunt vigilantes:
zy en sijn niet al zieck die stenen
Non infirmatur omnis qui ve mihi fatur
zy en sijn niet alle heylich die gheerne ter kerken gaen.
Non omnes sancti qui calcant limina templi
zien gaet voer horen segghen
Visus certificat plus *quam* quod cicero narrat
zieken ende ghesonde en hebben niet een stonde
Eger et athleta sunt dispare sepe dieta
zo meer honde zo weer den been
Ve sibi quando canes veniunt os rodere [*lees*: osrodere] plures.
zo meer viande so meer eeren
Plus quis honoratur hostis dum multiplicatur
zo hogher berch so dieper dal
Si mons sublimis profundior est tibi vallis.
zo nader den paeus so quader kersten.
Vita peiores sunt qui pape propiores
zo men den drec meer ruert so hi meer stinct
Res satis est nota fetent plus stercora mota.
[e iij r]

zwichen best.

Nil melius vere *quam* cum ratione tacere
zo naerder den been so soeter vleesch

Dulcior est caro que magis ossibus heret vbique
zo naerder den vier so beter [*lees*: heter]

Feruidior locus [est] cui propior focus est
zo hogher graet so swaerder val

Si gradus est altus nocet ergo magis tibi saltus:

Expliciunt proueria communia

[e iij v]

[blanco pagina]

Delf in hollandia

